

פלוגה י' מגדוד 79

במלחמת יום הכיפורים

"...היום אני ומשפחתי יודעים יותר, איך הרצל והחברים שלו נהרגו, את מהלך המלחמה ואת לחימתם וגבורתם של הלוחמים. צריך להעביר לתודעת הציבור את הלחימה האמיצה של הפלוגה ואת המחיר הכבד שהיא שילמה. זה חוב שצריך לפרוע לנופלים ולמשפחותיהם וללוחמים שנשארו בחיים. אני מקווה שאתה וחבריך לפלוגה תמצאו את הדרך לכך...". במכתב זה מסכם שלמה ששון, אח של הרצל ששון ז"ל, מ"כ מפלוגה י', את תחושתו מקריאת הספר "פלוגה י' בסופה" ואת הביקור שערכו אצלו חברי הפלוגה באוקטובר 2005.

עפר דרורי

משמעותי והיה אחד מפרקי האימון המתקדמים שחייל חי"ר עובר בהכשרתו. האימון כלל טיהור חדר ובית, ואף טיהור רחוב שלם. לקראת סיום האימון נערכו מספר תרגילים משולבים עם טנקים לכיבוש רחוב תוך יצירת "ארגז אש" (ירי מאסיבי לכל הכיוונים מכל הכלים) והתקדמות רכובה ורגלית. לקראת סיום האימון נערך לפלוגה סיור במוצב התעלה "מילאנו" ב' שהיה צמוד לעיר קנטרה. קיבלנו הסבר מאחד המפקדים על שגרת המוצב, על תעלות הקשר ועמדות התצפית והירי. בסוף הסיור עלינו על סוללת העפר שצפתה על התעלה, ושם קיבלנו הסבר מקצין בדרגת סא"ל ששירת בקו, על המצרים ועל המוצבים שלהם. אחד החיילים בפלוגה שאל את הקצין "מה יקרה עם המצרים יחליטו לעבור את התעלה, הרוחב שלה הוא בסך הכל כ- 200 מטרים". הקצין התבונן בשואל כאילו נסתתרה דעתו ואמר: "ראשית אין סיכוי שהמצרים יעזו לחשוב על ביצוע התקפה,

שלה בגיוס פברואר 1973. הטירונות בבסיס הטירונים ברפיח נמשכה כחודשיים ובסיומה נשלחו המיועדים לחרמ"ש למחנה נתן, ליד באר שבע, לאימון הלוחם. במחנה נתן שכן גדוד 75 של חטיבה 7, שהיה מוגדר כגדוד סיור וכלל בזמנו פלוגת אימון של חרמ"ש ואת פלוגת הסיור של החטיבה (פלס"ר 7). אימון לוחם החרמ"ש התבצע בעיקרו במחנה נתן ובשטח אש 302 מדרום לו. האימון עצמו כלל לימוד מקצועות הנגמ"ש, מסלולי פרט, זריקת רימונים, חבלה, הפעלת נשק מחלקתי וכן אימון כיתת חי"ר, כיתת חרמ"ש, מסלולי מחלקות חי"ר וחרמ"ש ואף תרגיל פלוגתי. בנוסף בוצעו מסעות שהארוך שבהם היה מסע 40 ק"מ. האימון עצמו הסתיים בחודש ספטמבר 1973. לקראת סיום המסלול נערך אימון בשטח בנוי לשם כך ירדה הפלוגה לעיר קנטרה שכללה רחובות בנויים בצפיפות, בתים שלמים ואפילו תריסים וחלונות בחדרים. פרק האימון הזה היה מאוד

סיפורה של פלוגת החרמ"ש י' מגדוד 79 במלחמת יום הכיפורים לא סופר מעולם. אולי בגלל ריבוי הנפגעים – שמונה עשר הרוגים ושלושים ואחד פצועים – אולי בגלל היפגעות רוב המפקדים ואולי בשל העובדה שבלהט הקרב פוזרה הפלוגה בין כוחות רבים אחרים. תיאור מהלכי הפלוגה במלחמת יום הכיפורים נשאר נושא "פתוח" בקרב רבים מחבריה, שהתהלכו בהרגשה כבדה של חוב כלפי הנופלים ומשפחותיהם, וגם כלפי אלה מאיתנו שחוו את החוויות הקשות ונותרו בחיים. שלושים ושתיים שנים עברו ולאחריהן נדרשו כמעט שנתיים של איסוף חומר, גביית עדויות, איתור אנשים ואיתור מפות ישנות כדי שיהיה אפשר להשלים את המשימה ולברר מה קרה לפלוגה סדירה אשר יום לאחר שפרצה מלחמת יום הכיפורים כבר לא היתה פלוגה ואלה שנותרו בחיים פוזרו ביחידות אחרות. פלוגת החרמ"ש י' התחילה את המסלול הצבאי

הציר המחבר את רפידים עם טסה. את הפלוגה הוביל המ"פ יחיעם ששון.

תנועת הפלוגה הערבה לכיוון התעלה

במהלך התנועה מערבה, בעוד הפלוגה נעה לצד הכביש מתוקף ההוראות המחמירות שאין לנוע עם רכב זחלי על הכבישים כדי לא להורסם, עוברים ביעף 4 מטוסי סוחוי מעל הפלוגה ממזרח למערב. החברה מתלבטים האם אלו מטוסים שלנו או של האויב – הרי הם באים ממזרח למערב. דני וינגרד מ"מ 1 פוסק "מטוסי סוחוי מצריים". היו אלה היו המטוסים אשר הפציצו את שדה התעופה רפידים ומטרות נוספות באזור. יחיעם המ"פ מורה לפלוגה לעלות על ציר האספלט כדי לנוע מהר יותר. הוא מאיץ במפקדים להגביר את מהירות הנסיעה ולפתוח רווחים, הנגמ"שים דוהרים במהירות המרבית שלהם. בקשר מתחילים להגיע דיווחים על תקיפות אוויריות. כאשר הפלוגה מתקרבת לטסה רואים חיילי הפלוגה את העשן השחור שעולה מהמחנה שהופץ מספר דקות קודם לכן. אחת הפגיעות הייתה במכלי התדלוק של הגדוד. במחנה שכנה מפקדת גדוד 184 של חטיבה 14 שאותו היה גדוד 79 אמור להחליף למחרת היום ב-7 באוקטובר.

עם התקרבות הפלוגה לבלוזה קרא המ"פ למג"ד 9 (יום טוב תמיר) בקשר, דיווח לו על מקום הימצאו ועל כך שהוא בתנועה אליו וביקש הוראות. מג"ד 9 נתן הוראה שמחלקה בפקוד סמ"פ תנוע לכיוון צפון האי אל-בלח (מוצב "מפרקת") לחבירה עם פלוגה ל' של גדוד 9 ושתי מחלקות בפקוד המ"פ ינועו לעיר קנטרה ויחברו למוצבי "מילאנו".

פיצול הפלוגה לשלושה כוחות באזור התעלה

תוך כדי תנועה פוצלה הפלוגה לשלושה כוחות. הכוח הראשון כלל את נגמ"ש המ"פ בפקוד יחיעם ששון עם שלושת הנגמ"שים של מחלקה 3 בפקודו של המ"מ אריה מלינצקי. כוח זה נשלח לאזור קנטרה לחבור עם מוצב "מילאנו ב" – אותו מוצב שבו ביקרו חיילי הפלוגה לפני כחודש במסגרת אימון הלחימה בשטח בנוי ושמעו אז עד כמה התקפה של המצרים היא שגוען בלתי אפשרי... הכוח השני כלל את מחלקה 2 עם שני נגמ"שים. על נגמ"ש הגור פיקד הסמ"פ גלעד דשא ועל נגמ"ש המ"מ פיקד אביהו שפירא. הכוח נשלח לחבור עם מעוז "כתובה". הכוח השלישי שכלל את מחלקה 1 בפקוד המ"מ דני וינגרד נשלח לחבור למעוז "מפרקת".

כוח המ"פ עם מחלקה 3

נגמ"ש המ"פ ועוד 3 נגמ"שים של מחלקה 3 נסעו לכיוון קנטרה כדי לחבור למוצבי "מילאנו". בהתקרב הכוח לעיר נפתחה עליו אש כבדה של נשק נ"ט ומקלעים. המ"פ הורה על הסתערות תוך ירי. הנגמ"ש של אריה מלינצקי המ"מ, נפגע בפאתי העיר בפגיעה ישירה וכל צוותו נהרג. ההרגים בנגמ"ש זה היו: המ"מ אריה מלינצקי, המ"כ הרצל ששון והלוחמים יאיר אדר, יהודה מלכה, אהרון

בגלל ההכנות לקראת הירידה לקו ובגלל הפיזור שלנו בשטח. בלילה חזרנו לישון בביתנים שלנו במחנה, ובאור ראשון למחרת בבוקר הוצאנו שוב את הכלים לשטח באותה תרגולת של היום הקודם. ביום ה' 4 באוקטובר בצהרים לבשנו, כל המיועדים לחופשה, את מדי ה-א' שלנו וחיכינו לאישורי היציאה. האוטובוסים כבר הגיעו ואנו עלינו עליהם וחיכינו שאחד המפקדים יבוא מחדר המבצעים ויבשר לנו שאפשר לנסוע "לארץ" (כך כונתה מדינת ישראל ע"י אנשי סיני). האישור בושש לבוא עד הערב, אבל עדיין הייתה לנו תקווה כי נצא ביום ו' בבוקר. ביום ו' 5 באוקטובר בבוקר חזר הסיפור על עצמו – המתנה מורטת עצבים עד לשעות הצהריים – ערב יום הכיפורים. כעבור מספר שעות הודיעו לנו סופית שלא ייתנו אישורי יציאה. בגלל יום הכיפורים קבלנו אישור לחזור למחנה. תיוון היום שבו היינו מצויים בימים האחרונים פורק והכלים הוחזרו למחנה.

כשבוע לפני המלחמה נשלחה קבוצת חיילים מהפלוגה לביר תמדה לגדוד 195, שיועדו להיות מחלקה לגזרה הצפונית של תעלת סואץ ת"פ גדוד 195. על גדוד 195 הוטל להחזיק את הגזרה הזאת. המחלקה סופחה לגדוד 195 ללא נגמ"שים מגדוד 79, ומונה לה קצין שלא היה שייך לפלוגה המקורית. במהלך המלחמה אשר תפשה את החיילים בביר תמדה, עסקו חיילי המחלקה בעיקר בליווי שיירות של דרגים וחילוץ פצועים והיו תחת פיקוד גדוד 195. איש מחיילי המחלקה לא נפגע. בנוסף שלחה הפלוגה דרך קבע לוחמים ליחידת חילוץ טייסים בשדה התעופה רפידים הסמוך לבסיס. כאשר פרצה המלחמה היו ארבעה מחיילי הפלוגה בכוננות בשדה התעופה ברפידים. במהלך המלחמה ולקראת סופה הצטרפו חיילים נוספים מהפלוגה ליחידת החילוץ.

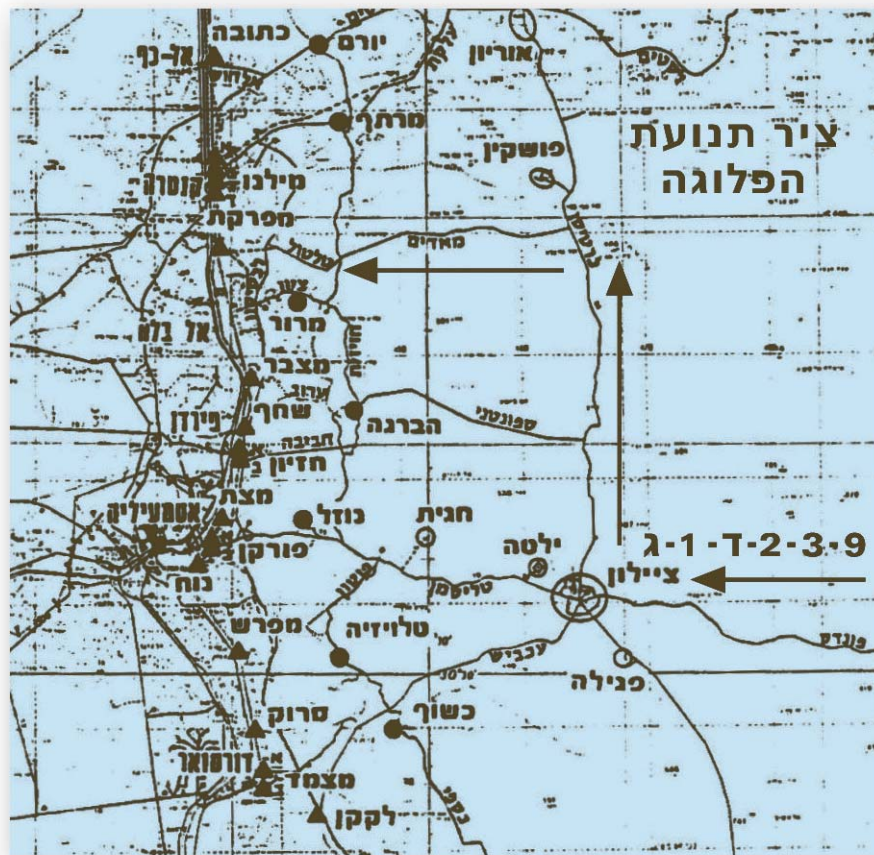
ביום שישי 5 באוקטובר הייתה תחושה של מתח, בוצעו מסדרי כוננות, נבדק הציוד על גבי הנגמ"שים והחיילים שוחררו למבני הפלוגה ולבית הכנסת. בשבת בבוקר, יום הכיפורים, לקראת השעה 10:00 נקרא המ"פ יחיעם ששון למג"ד וקיבל תדריך קצר שעיקרו, צפויה התקפה מצרית בתעלה. משימת הפלוגה הייתה לחבור לגדוד 9 הפרוס בגזרה הצפונית של התעלה ולפעול במסגרתו בתוכנית "שוכב יונים", כאשר התוכנית תצא אל הפועל. חיילי הפלוגה הועקו כהקפצת כוננות מבית הכנסת ומהמגורים, ולקראת השעה 11:00, לאחר התארגנות חפוזה במשטח הנגמ"שים, הפלוגה החלה בתנועה לכיוון הקו מערבה. עוד לפני תחילת התנועה ובמהלכה מועברים שני חיילים מהפלוגה להיות נהגי נגמ"ש בפלוגות הטנקים ונגמ"ש נוסף עם מפקד ונהג מועבר למפקדת הגדוד כנגמ"ש מג"ד. השדרה הפלוגתית כללה 9 נגמ"שים. נגמ"ש המ"פ, נגמ"ש הסמ"פ שהיה בפועל נגמ"ש של מחלקה 2, שלושה נגמ"שים של מחלקה 1, נגמ"ש של מ"מ 2 ושלושה נגמ"שים של מחלקה 3. הנגמ"ש העשירי של הפלוגה נשלח להיות נגמ"ש מג"ד מיד לאחר תחילת התנועה. נגמ"ש החוליה הטכנית הועבר לפלוגה אחרת עוד לפני תחילת התנועה וצוותו עלה על נ"ו וסגר את השיירה.

הפלוגה נעה בשדרה פלוגתית לכיוון מערב, על

שלא לדבר על ביצוע התקפה בפועל, שנית אם בכל זאת הם יעזו לבצע התקפה (וכאן הוא המחיש את הנאמר בתנועות ידיים הפרוסות לצדדים) חיל האוויר (תוך שהוא מורה בידו הימנית הפרוסה לשמיים) ירד עליהם והטנקים בתעוזים (וכאן הוא הורה בידו השמאלית בתנועה רחבה של פריסת כוחות) יאגפו אותם משמאל ויכסחו להם את הצורה" כל זה נאמר בצחוק ובחיוך של אדם המתאר התנהגות בלתי שפיה של אדם אחר. אחרי תיאור חד-משמעי כזה לא נותר לנו אלא לעזוב את המקום בטוחים ושלמים שהשירות הצבאי שלנו יעבור בנעימים. זה היה כחודש לפני שחלק מחיילי הפלוגה עתידים היו להילחם ואף להיפגע בדרכם לאותו מעוז "מילאנו" ב' בלי שיצליחו לחבור אליו כפי שנצטוו.

בתחילת ספטמבר, לאחר סיום פרק אימון הלוחם, ירדה הפלוגה לסיני לשירות מבצעי בתעלה. הגדוד שאליו הגיעה פלוגה ל' היה גדוד 79 ("גדוד סופה"), והשתייך לחטיבה 401 באוגדה 252. חטיבה 401 הייתה החטיבה העורפית בסיני בספטמבר 1973. היא הייתה פרוסה מביר-תמדה ועד רפידים, והגדוד היה ממוקם ברפידים ממש ליד השק"ם ובית הקולנוע.

חודש שהיה ברפידים נוצל להתארגנות ולקיום מספר תרגילים גדולים, שבהם יכולנו ליהנות ממרחבי סיני, ולבצע תנועה וירי בשילוב הטנקים של הגדוד. כמו כן קיבלנו מספר תדריכים לגבי אופי הפעילות בקו שהיה אמור לכלול את מפקדת הפלוגה, שתי מחלקות בתעוז "טלוויזיה" ומחלקה בפקוד הסמ"פ בגיזרה הצפונית. עיקר העבודה המתוכננת היה סיורים ותצפיות לאורך התעלה. הפעילות אמורה הייתה להיות ארוכה ומעייפת אבל שכרה בצידה, חופשה של שבוע שלם אחת לשלושה שבועות. ההרגשה הייתה טובה, הרגשנו מקצועיים וגם הצוותים גובשו. היינו מוכנים לשאת בתואר של פלוגה מבצעית ולבצע את הפעילות שהיינו מיועדים לה בתעלה. יש לציין שגם צוות המפקדים בפלוגה לא היה מגובש זמן רב. לקראת הגעתה של הפלוגה לגדוד התגבש סגל מפקדים שחקל צוות אף ימים ספורים לפני בוא החיילים. ביום ד' 3 באוקטובר הוכרזה כוננות ג' ובוטלו כל החופשות. המג"ד מוני ניצני, אסף את כל חיילי הגדוד בחדר השק"ם הגדודי וסיפר לנו על תרגיל רחב הממדים שמבצע הצבא המצרי. כמו כן ציין באוזנינו כי הכוננות מוטלת על פי הנחיות הצבא כדי להרתיע את המצרים מפני אפשרות של המשך התרגיל מעבר לתאריך שנקבע עבורו, והפיכתו למבצע "אמיתי" וצליחת התעלה. לאחר שסיים לספר לנו את פרטי התרגיל ויעדיו, כולל הערכות המודיעין הרשמיות, סיכם את דבריו בהערכה אישית. אני זוכר עד היום את המילים שבהם השתמש מוני "...אני מאמין שזו הולכת להיות מלחמה ולכן אנחנו נערך בהתאם...". ההנחיה הראשונה שנתן המג"ד הייתה להוציא את כל רק"ם הגדוד מהמחנה ולפרוס אותו בשטח הפתוח הרחוק משם תחת רשתות הסוואה. באותו יום יצאו הפלוגות הלוחמות ממחנה הגדוד, הטנקים והנגמ"שים פוזרו בשטח בחניון יום והוסוו תחת רשתות הסוואה. שגרת היום התנהלה בעצלתיים

מפת המעוזים בתעלה ותנועות הפלוגה לכיוון התעלה - סדר התנועה, ג-מ"פ בראש לאחריו מחלקה 1, סמ"פ, מחלקה 2, מחלקה 3 וסוגרת החוליה הסכנית-9

מצרי, נגמ"ש המ"מ נפגע ראשון מרימון שהוטל לתוך תא הלוחמים. חלק מהלוחמים נפצע והנגמ"ש מושבת. צוות נגמ"ש המ"מ לרבות הפצועים עוברים לנגמ"ש הסמל של אבינועם מורדיש. שני הנגמ"שים ממשיכים בלחימה כאשר נגמ"ש המ"מ (במקור של הסמל אבינועם מורדיש) נפגע שוב, מושבת והצוות נוטש אותו תוך מסע רגלי לחילוף הפצועים. לאחר זמן מה מחליט דני המ"מ לנסות להפעיל את הנגמ"ש הפצוע שניית ומצליח, הצוותים של שני הנגמ"שים עם הפצועים עולים על הנגמ"ש וחוזרים לנגמ"ש הגור של המ"כ דני גבריאלי. נגמ"ש הגור נשלח עם ההרוגים והפצועים לתאג"ד והנגמ"ש של דני המ"מ חוזר ללחימה בדבקות מדהימה לביצוע המשימה המקורית, הגעה למוצב "כתובה". בשלב מסוים בלילה, לאחר חבירה עם גדוד טנקים 198, מורה מג"ד הטנקים לנגמ"ש לחזור לאחור. מאוחר בלילה חוזר הנגמ"ש לבלוזה ושם מארגן דני וינגרוד מחלקה חדשה מהנגמ"ש שלו ומהצוותים הנותרים של מחלקה 2 שגם הם הגיעו לבלוזה. נגמ"ש הגור של מחלקה 1 בפיקודו של דני גבריאלי חוזר מפינוי הפצועים לבלוזה ומסופח לסיירת מטכ"ל לימים הבאים.

למחרת היום מצטרף הכוח המאולתר של דני לגדוד שקד בניסיונותיו לפתיחת הציר למוצב בודפסט ונתקל בדרכו בקומנדו מצרי. מתפתח קרב מטווחים קצרים ביותר, שלא מאפשרים למקלעי הנגמ"ש לירות בגלל חוסר "בהנמכה". הלוחמים זורקים רימונים והנהגים מנסים לדרוס את הכוח המצרי שמסתער עליהם. במהלך ההתקלות נפגע

כוח הסמ"פ עם מחלקה 2

נגמ"ש הסמ"פ של גלעד דשא ונגמ"ש מ"מ 2 של אביו שפירא נעו על ציר "לכסיקון" צפונה לכיוון קנטרה ומשם באיגוף צפוני על ציר "אשר" לכיוון מעוז "כתובה". בשעה 16:30 לערך נעו שני הנגמ"שים בפיקודו של הסמ"פ גלעד דשא באזור תחנת הרכבת הישנה של קנטרה משני צידי גבעה, ושניהם נפגעו באותו הזמן ממארב ח"ר מצרי ששכב לצד הכביש. הנגמ"ש של גלעד הסמ"פ קיבל פגיעה ישירה בצריחון המפקד. כתוצאה מהפגיעה נהרגו המפקד גלעד דשא וכן שני לוחמים שהיו בתא הלוחמים, יהודה ירד והרצל סופר. אביו המ"מ שהיה על הנגמ"ש השני נפגע תוך כדי ההסתערות ונפל לתוך הנגמ"ש, מרבית חיילי הנגמ"ש נפצעו. נדב לחמן שהיה לוחם בנגמ"ש המ"מ קפץ לצריחון המפקד של הנגמ"ש והשיב את הכיוון המארב תוך כדי תנועה עד שנחלצו מאזור המארב. שני הנגמ"שים חילצו את עצמם מאזור המארב לתאג"ד. בקרב זה נהרגו הסמ"פ ושניים מלוחמי מחלקה 2 של הפלוגה.

כוח מחלקה 1

מחלקה 1 בפיקודו של דני וינגרוד נעה מערבה לכיוון מוצב "מפרקת". בקרבת התעלה ירדה המחלקה מציר הכביש אל הדיונות במגמה לחבור לפלוגת הטנקים של גדוד 9. הטנקים של הפלוגה היו עסוקים בקרב ולא פנויים ליצור קשר עם מ"מ 1. מחלקה 1 ממשיכה בתנועה ועולה על מארב

ערגי, הרצל ברגי ואלי כהן. נגמ"ש המ"פ המשיך בתנועה תוך אש לתוך העיר קנטרה כאשר הלוחם שמעון לוי נפגע בנגמ"ש ונהרג. נגמ"ש הסמל, נטע שפירא, נפגע אף הוא, ושלושה מלוחמיו נהרגו, מפקד הנגמ"ש נטע שפירא והלוחמים איתי ידעיה ושיטירית יצחק. לוחמים אחרים נפצעו, והצוות שנותר, לרבות ההרוגים והפצועים, הועבר לנגמ"ש הגור של שלמה הירט. מייד אחר כך נפגע גם הנגמ"ש של שלמה הירט, ונתקע בשטח מוקף כוחות מצרים. שני לוחמים גיורא נאור ואורי גוטליב שהתנדבו להזעיק עזרה הלכו ברגל מספר קילומטרים ללא מפה ובלי להכיר את הגזרה (כאמור הפלוגה טרם הספיקה לרדת לקו) עד שהגיעו לתעוז "מרתף" שהיה נטוש. ממנו הצליחו ליצור קשר עם תאג"ד גדוד 9 אשר הנחה אותם כיצד לחבור אליו רגלית. בתאג"ד הם מצאו שני טנקים ללא מפקדים וסיפחו את הטנקים אליהם כדי להגיע לפצועי מחלקה 3 שנשארו בשטח. התנועה לשטח היתה בחושך מוחלט כאשר גיורא ואורי יושבים בצריחי הטנקים כמפקדים ומנווטים אותם לכוח הפצוע שנשאר מאחור. לאחר החבירה לכוח והעמסת הפצועים על הטנקים פונו הפצועים לתאג"ד. מהכוח שנכנס לקרב וכלל את נגמ"ש המ"פ ושלושת נגמ"שי מחלקה 3 נשאר תקין רק נגמ"ש המ"פ שהצטרף לכוח של חטיבה 460 שתגברה את הגיזרה. בקרב זה נהרגו אחד עשר מלוחמי מחלקה 3 של הפלוגה.

